

THE MANITOBA ISRAEL WATER EXPERTS SYMPOSIUM 2010

Water Protection & Conservation
in the Face of Crisis

ינואר 2010

WNEW9-1-WaterInfluence-heb

ההשפעות האנושיות והסביבתיות על משאבי המים של ישראל

משתתפי הסימפוזיון הדו-לאומי בנושא המים, רובם אזרחי קנדה שזה להם הביקור הראשון בישראל, צפו אל מדבר יהודה מחלונות האוטובוס, שהסיע אותם לעבר ים-המלח, לביקור מיוחד בשמורת עינות-צוקים (עין פשחה). הבעת הפליאה על פניהם לנוכח נווה-המדבר המוקף סביב באדמת מלחה, לא הותירה מקום לספק: שמורת עינות צוקים היא עבורם הדבר הקרוב ביותר לפלא-טבע.

אלא שהביקור הזה, שכל משתתפיו מדענים שעיסוקם בהיבטים השונים של שימוש במים, שימור מים ושיקום אגני-מים שניזוקו, אינו ביקור תיירותי מובהק. קבוצת המדענים הקנדיים ממדינת אלברטה עשתה את הדרך הארוכה לישראל כדי לפגוש כאן עמיתים ישראליים ולחלוק איתם מן הניסיון המקצועי המצטבר, במסגרת שיתוף הפעולה בין ממשלת אלברטה לקרן קיימת לישראל. וכאן, על קו סבך הקנה המסתיים לפתע במישור בוצי, המשתרע כיום

במקום בו היה עד לאמצע שנות השמונים חופו של ים-המלח, הם ראו בעיניהם את תוצאות הקידמה והפיתוח במזרח התיכון. בעיקר, את תוצאות השימוש המוגבר במים מחד ואת הירידה בכמות הגשמים השנתית בשנים האחרונות.

תחילה היה זה זמן ההתפעלות מסבך הצמחייה הייחודית, מפלגי המים והבריכות השורצות דגי אמנון, מהציפורים, ובעיקר מהסבריו של הגיאולוג והביולוג אלי רז, המקונן על העתיד העגום הצפוי לשמורה: "אם לא תהיה התגייסות של המדינה לעצירת התדרדרות מצב השמורה, בשל הנסיגה העצומה של ים המלח ותופעת 'בריחת' המים המתוקים דרך שכבות-

הקרקע שלחץ מי ים המלח הוסר מהן, צפויה רוב הצמחיה כאן להתייבש. התוצאה תהיה הכחדה של מינים נדירים של בעלי חיים שהתפתחו כאן במנותק מן הסביבה הימית הקדמונית, שאיתה הגיעו לכאן אבותיהם".

במשך שעה ארוכה סיירו המדענים האורחים ברחבי השמורה, מבקשים עוד ועוד פרטים על התהליכים הייחודיים המתרחשים בה ועל התופעות הגיאולוגיות הייחודיות לאזור.

צפונה משם, לחופה הדרומי של הכינרת, שמעו משתתפי הסימפוזיון סקירת-מבוא על הכינרת ועל התהליכים הפוקדים אותה בשל השינויים האקלימיים מחד והצריכה של מימיה המספקת כשליש מכמות מי-השתיה של מדינת ישראל. את המבוא לחקר הכינרת הציג ד"ר דורון מרקל, ראש מינהלת הכינרת ברשות המים. מן המדשאה של בית-גבריאיל לחוף הכינרת, הסביר ד"ר מרקל את תהליך ירידת מפלס הכינרת ואת ירידת רום ה"קווים האדומים" של המפלס המינימאלי עד לרמה של כ-215 מטרים מתחת לפני הים. מתחת למפלס זה, אין עוד אפשרות לשאוב מים מן הכינרת אל המוביל הארצי. היה צורך בכמה מן המשתתפים הישראלים כדי להסביר לאזרחי מדינת אלברטה שבה 110,000 אגמים, עד כמה מהווה הכינרת אתר ייחודי וחשוב לאזרחי מדינת ישראל, ומדוע ניטע מול הנוף הקסום הזה בבית-גבריאיל שלט עם הכיתוב "העין של המדינה".

להשלמת תמונת היום, יצאו משתתפי הסימפוזיון לאתר "ספיר" המאכלס את משאבות-הענק של המוביל הארצי. לאחר קבלת הסברים על הקמת המוביל ועל דרך תפעולו ביקרה הקבוצה במתקן המשאבות עצמו. עם תום הביקור, התכנסו כל המדענים האורחים בבניין מעבדת הכינרת ע"ש יגאל אלון. שם שמעו מפי החוקרים העוסקים במלאכת הניטור והמחקר של המים בכינרת באופן שוטף, על עבודתם ועל הבעיות שהם מגלים. את ההרצאה המרכזית

סיפק ד"ר אסף סוקניק, שסיפר על מערך הניטור והמחקר כולו, החל באיכות המים והשינויים בה, דרך המעקב אחר תופעות הנובעות משינוי בהרכב המים כגון צמיחת אצות רעילות או התרבות עונתית של חיידקים מסוגים שונים, ועד למעקב אחר אוכלוסיות הדגים באגם.

האורחים הרבו לשאול שאלות בתחום המדעי, והתעניינו במיוחד בשיטות העבודה הנהוגות במעבדה ובתוצאותיהן. זאת משום שמדינת אלברטה מתמודדת אף היא עם בעיות של השפעות אנושיות וסביבתיות על חלק מן האגמים העיקריים שבשטחה, ואחת ממטרות הסימפוזיון הנוכחי היא להרחיב את שיתוף הפעולה המדעי בין אלברטה לישראל.

For Articles, comments or use please contact
Ahuva Bar-Lev
KKL-JNF – Information and Publications
Email: ahuvab@kkl.org.il
Phone: 972-2-6583354 Fax:972-2-6583493
www.kkl.org.il/eng